

Zdravnik,
ki ordinira
v vaših
ustih: —
Dr.
KALODONT

Leto VI.
Štev. 37

TTI TEDENSKA TRIBUNA

dan
20

14 STRANI GLANKOV IN SLIK
Z VSEH PODROČIJ POLITIKE, ZNANOSTI,
UMETNOSTI IN RAZVEDRILA

TEDNIK
»SLOVENSKEGA
POROČEVALCA«

JESENSKI KMETIJSKI MOTIV: »SADJA JE PREVEČ!«

Kam z jabolki?

V Sloveniji 50.000 ton tržnega presežka — Jabolk je toliko, da Štajerska ne ve, kam z njimi — Mošta in žganja kot vode — Jabolka gni-jejo — cene pa so trdne — Na letošnje rekordno letino smo bili slabo pripravljeni — Potrošniki se ne bi branili cenejših jabolk — Uganka: slaba letina, visoke cene — dobra letina, spet visoke cene...

Vseprek ugotavljamo: Letos je rekordna letina! Pridelalek jabolk in drugega sadja je tak kot pred štiri-desetimi leti, ko vaški mizarji niso delali drugega kot škafe in sode za sadjevec in tolkovec ter žganjkuho. Tudi letos vse tako kaže. Toda, da ne bi preveč govorili, prepustimo besedo številkam...

V vsej državi — tako so ocenili strokovnjaki — so jablane obrodile 185.000 ton sadežev. Od tega bo 97.000 tržnih presežkov. Samo v Sloveniji bodo pridelali 90.000 ton jabolk! Kolikšna je ta številka, nam pove primerjava s prejšnjimi leti, ko je bil v obdobju 1952-57 povprečen pridelek 43.881 ton, lani, ko je bila letina slaba, pa smo pridelali le 15.504 ton jabolk. Jabolk bo torej letos več kot preveč. Kar 50.000 ton bo tržnega presežka. Od vsega viška bo 40% jesenskih in 60% zimskih jabolk.

Tisti, ki imajo na vesti nas potrošnike in ki skrbijo, da bi bili preskrbljeni z ozirom na sploh s sadjem, so izračunali, da bo v Sloveniji od 50.000 ton tržnega presežka slo 4.000 (!?) jabolk za predelavo, 5.000 ton za izvoz, 16.000 ton bo ostalo na domačem trgu, 10.000 pa jih bodo pojedli v drugih republikah. Skratka, za 35.000 ton tržnega presežka je prodaja — seveda po mnenju strokovnjakov! — zagotovljena. Kam pa ostalih 15.000 ton jabolk? — To je vprašanje, ki v času tehnično še ne dovolj opremljene in deloma še organizacijsko neurejene trgovine, muči ne samo proizvajalca-kmeta — pač pa tudi nas potrošnike. To nas toliko bolj skrbi, ker se cena jabolk giblje sedaj med 25 in 30 dinarji.

Zato smo sklenili, da bi bilo prav, če bi se v imenu potrošnikov napotili prav do proizvajalca in ugotovili, kako je prav-zaprav zapletena pot jabolka od taktat, ko ga kmet utrja z drevesa pa dotlej, ko se znajde na družinski mizi. Naši reporterji so se mudili prav zaradi tega na Štajerskem, kjer so jabolka doma.

»SE BOMO ŽE POGODILI!...«

Pred skladiščem Kmetijske proizvodnje poslovne zveze v Ptujju je stal kamion S-6567. Delavci so nakladali jabolka. Ob njem je stal odkupovalec.

»Kdo pa je kupil ta jabolka?«
»Nakladalec malomarno pokazuje možakarja srednjih let odkupovalca podjetja »Povrče« iz Brčkaga, ki je imel roke skoraj do komolca potisnjene v žepih.

»Ste vi kupec?«
»Da.«

»Po koliko ste jih plačali?«
»Ne vem še za ceno...«

»To se mi že lahko pogihamo!« nam je dejal, odkar odkupuje jabolka v »slovenščini«, ki se je je dobro naučil, ko smo le vztrajali, da nam pove ceno, ker se nam je zdelo čudno, da bi kdo kupoval, kar tako, mačka v žakiju, je nejevoljno dejal:

»Zadnjič so bila po 20 dinarjev!«
»Po čem pa jih boste vi prodajali?«
»Od trideset do štirideset... Ali veste, kje je Brečko?«

»KAKOR KOGA ODRAPNEMO...«

Komercialni direktor Kmetijske proizvodnje poslovne zveze v Ptujju nas je pri-jazno sprejel in v pogovoru povedal tole:
»Odkupujemo premo, predvsem zato, ker ne zmoremo ni ljudi, avtomobilov in embalaže. Sadje ne bo zgorelo, ker ga kmet-je pokladajo živini in kuhajo žganje. Za zgodnje sadje ni preveč zanimanja, ker ima v sebi preveč suhih snovi. Predelovalna industrija ne kupuje, ker je dovolj založena s sadjem iz lokalnih virov. Zdruga odkupuje trgana jabolka po 9 dinarjev in jih nam prodaja po 12 do 13 dinarjev za kilogram...«

»Po koliko pa vi ta jabolka naprej prodajate?«

Preteklo nedeljo je bilo v majhni primorski vasi Trnovo naduse slavnostno vzdušje. Nad deset tisoč ljudi skupaj z visokimi državnimi in partijskimi voditelji je proslavljalo 15. obletnico znane goriske fronte in hkrati s tem 11-letnico priključitve Primorske k Jugoslaviji. Udeležencem te proslave je govoril zvezni poslanec dr. Aleš Bebler. (Na sliki: spomenik padlim borcem IX. korpusa.)

»Kakor koga odrapnemo!... Mi si računamo šest dinarjev po temle ključu: 1,5 din amortizacija embalaže, 1,5 dinarja prevoz s kamionom od zadrage do našega skladišča, 1 dinar prebranje, ker zadrage ne posvečajo preveč pozornosti odkupu po kvaliteti; nadalje si računamo 0,45 din za gnolobo, 0,45 din za kalo, 1,10 pa je naš dobiček. Seveda vse to po kilogramu...«

»Ali se vam ne zdi, da nekaj ni v redu z razliko med odkupno ceno in ceno, po kateri kupujejo jabolka potrošniki?«

»Ja veste, socializem in trgovina sta dva pojma...! Če boste vi delali v trgovini, boste tudi vi tega mnenja...«

V SPLITU NOČEJO POCENI JABOLK

Naslednji pogovor naših reporterjev se je razvil v Ormožu, prav tako na tržniški poslovalni zvezi. Razgovorja Franc Šteblik je potegnil:

»Jabolka grado težko v denar. Kupcev kratko malo ni! Danes smo imeli posebno srečo, ko smo jih prodali štiri vozane. Kmetu plačuje zadruga jabolka po 8 do 9 dinarjev za kilogram, nam pa jih prodajo, v naši embalaži po 12 dinarjev...«

»Po čem pa jih vi naprej prodajate?«
»Naša cena je 12 do 15 dinarjev, natočena v vagone na železniški postaji v Ormožu...«

»Kam pa največ prodate vaših jabolk?«
»Največ odjemalcev je v Beogradu in Dubrovniku. V Splitu smo se povezali s temkajšnje poslovne zveze, ki naj bi nastopila kot naš komisionar in si pri tem zaračunala samo 20-30% efektivnih stroškov. Toda občinski ljudski odbor je našo prošnjo odklonil z utemeljitvijo, da imajo sami svojo preskrbovalna podjetja in da poslovne zveze pač niso trgovska podjetja...«

Iz tega bi človek sklepal, da imajo jabolka v Splitu dovolj in poceni, vendar je cena prav štajerskih jabolk tam bolj 40 dinarjev!

»MI ČAKAMO...«

Viktor Vipavec, pomočnik poslovo-dje Kmetijske zadruge v Ormožu, pa je bil bolj redkobeseden:

»Sadja je dovolj... Ko bi le še kupcev bilo! Mi čakamo...«

Pri zadnjem stavku bi skoraj hoteli reči — Potrošnik tudi! — pa smo raje ta medklic zamočali. On pa je nadaljeval:

»Pri kilogramu jabolk imamo štiri do pet dinarjev stroškov...«

»Zakaj pa toliko?«
»Ja, veste, s cianizacijo, fitopatološkim pregledom, prebiranjem, največ pa stanajo zaboji in njih obrabina...«

»Vi potemtakem prodajate jabolka po 15 dinarjev?«

»Prva smo prodajali po 18, sedaj pa tudi po 16, če kdo da! Saj, veste, skušamo pač najbolj ugodno prodati!«

Zakaj pa potem po vašem mnenju potrošnik tako drago kupuje jabolka?«
»Mislim, da groziti preveč zaslужijo...«

Akcija naših reporterjev je bila usmerjena predvsem na zgodnja jabolka. Ven- (Nadaljevanje na 4 strani)

SADOVNJAKI NA ŠTAJERSKEM SE KAR ŠIBIJO OD PREOBILNEGA PLODU. NAŠA SLIKA KAŽE ENO IZMED MNOGIH VEJ JABLAN, KI SO NACIKANE Z JABOLKI IN SKORAJDA PODOBNE GROZDU. BATI SE JE LE, DA BO LETOS PREČEJ JABOLK ZGNILO, KAR BO VSEKAKOR VELIKA GOSPODARSKA ŠKODA. »KAM Z JABOLKI?« JE VPRASANJE, S KATERIM SI MNOGI V TEH DNEH BE-LIJO GLAVE...

PO TEKMI NOGOMETNIH REPREZENTANC JUGOSLAVIJE IN AVSTRIJE

Zdravilo - dunajski humor

NAŠ POSEBNI DOPISNIK HENRIK UEBEIS TELEFONIRA Z DUNAJA

Dunaj, 15. sept. — Avstrijci so včerajšnji nepričakovani poraz svojih nogometašev v jubilejni deseti tekmi z Jugoslavijo vzeli na znanje s pravim dunajskim humorjem. Sicer je malce grenak, toda humor je vendar. Listi, ki so se dan pred tekmo optimistično ocenjevali možnosti domačinov v srečanju z jugoslovanskimi nogometnimi žonglerji, so danes polni smešnic na račun igre Avstrijcev.

»Express am Morgen« piše takole: »Dva Dunajčana — prekaljena nogometna fanatika, sta bila ob izhodu iz stadiona eno-glasna v oceni, da je bila naj-boljša na igrišču — nizozemska godba tovarne Philips, ki je pred tekmo in v polčasu zares zabavala občinstvo.«

»Znani komentator Heribert Meisel pa ugotavlja v »Neuer Kurier«, da je skrajni čas, da Avstrijska nogometna zveza pošlje FIFA prošnjo, da bi medna-rodne tekme odslej trajale le 45 minut. »Za več kot toliko,« na-

daljuje ta vodilni avstrijski no-gometni strokovnjak, »naša re-prezentanca nima kondicije in volje!«

»Se tretji list pa meni takole: »Naše moštvo sestavljajo tri-je selektorji. Če dobro preraču-namo — ugotovimo, da so naši napadalec zabili za vsakega iz-med njih po en gol. Pred na-slednjo tekmo s Francijo bi bilo torej najbolj umestno, če bi teh-nično komisijo pomnožili še z enim članom. Če storimo to, nam štirje zadetki ne morejo uti!«

Sploh je tisk tej tekmi posve-

til izredno veliko pozornost. Slo je pač za srečanje dveh repre-zentanc, ki na svetovnem prvenstvu nista zabeležili kdo ve ka-kega uspeha. Avstrijci svojih igralcev niso precejvali, naše pa so glede na hibe, ki tudi na Dunaju niso tajnosti, pač neko-liko podcenjevali. I to se jim je maševalo...

Vratar Avstrijscev Schmied je pred tekmo na primer izjavil: »Jugoslovanski nogometaši zna-jo vse, samo učinkovitostim stre-lom niso kos. V kazenskem pro-storu tako dolgo oklevajo, da naposled izgube žogo. Zakaj tu-di v nedeljo ne bi bilo tako? Čez-noč naši gostje gotovo niso po-stali ostroreleci. Za nameček pa Jugoslovani še slabo igrajo prav z nami. Napovedujem torej našo zmago v razmerju 3:1.«

Schmied pa se je seveda zmo-til. Naši sicer res niso postali

specializirani ostroreleci, toda posebno v drugem polčasu on sam gotovo ni imel časa, da bi se spominjal svoje izjave. Bil j-zaposlen čez glavo in štrikrat je tudi moral pobrati žogo iz mre-že. Pri vsem tem pa gre prav njemu zahvala, da Avstrijci niso bili izdatneje poraženi.

Ocene, ki jih je za igre v Pratu dobila naša reprezentan-ca niso zmeraj samo briljantne (popolnoma upravičeno!). — Zelo umestna je na primer kritika »Expressa«, ki piše: Trnanič ni poslal v boj zvezd, marveč prid-ne rokodelce, ki so vedeli kaj hočejo. Pri 0:3 niso izgubili živ-cev in niso niti pomislili na to, da bi se 2:7 iz leta 1950 utegnlo ponoviti. Igrali po kot doma — in zmagali!

Heribert Meisel, da se spet vrnemo k njemu, pa prav: »V Pratu nam je avstrijska izbra-na ekipa demonstrirala nogomet iz leta 1903. Jugoslovani pa so pokazali igro, kakršna je v modi danes.«

Med mnogimi drobnimi dogo-dki, ki jih je prav tako zabeležil dunajski tisk, naj izluščimo tega, ki ni povsem v čast našim no-gometašem: »V nekem trenutku je vrzel Horak gostu Sijakoviću žogo v glavo. Jugoslovani r-mu je nekaj minut kasneje re- vanšo — pljunil v obraze.

Zal je to — resnica.

Glede sodnika pa je oceno Avstrijscev prav tako objektivna. Večina jih namreč sodi, da je Francoz Fauquemberque znal ceniti dunajsko gostoljubnost.

24 ur po tekmi so torej na Du-naju akcije avstrijskega no-go-meta padle na ničlo. Brčkane pa samo — do prihodnje nedelje. Resnica je namreč ta, da no-go-metni kibice pač ne more iz svo-je kože. Tudi v Dunaju ne!

»notek z...« tekmice B reprezentance. Moštvi v trenutku, ko se nihče ni vedel, da bodo Avstrijci zmagali 5:3

Na najvišjem mestu najprometnejše newyorške ulice Pete avenije je pred kratkim izbruhnil velik požar. Tedaj je izginilo iz izlozbe znane draguljarne »Tiffany & Comp.« ni koliko nakita in draguljev. Pravi, da je trdnja utrpela škodo 200.000 dolarjev.

Newyorška policija pravi, da so neznani storilci opravili svoje delo samo deset minut po tem, ko policaji navadno patrolirajo po tem delu Pete avenije. Prav takrat pa so policiste z avtomobili odpeljali na letališče. Tam naj bi okrepili varnostne sile, ki so ščitile prihod nekakega znanega ministra.

Včasih sta mednarodna politika in velekriminalna res tesno povezana.

V Vatikanu so se pred kratkim spomnili, da so pozabili na nekaj bistveno pomembnega. Borci proti komunizmu in tudi boj proti komunizmu se nimajo svojega zaščitnika, svojega patrona, čeprav imajo svoje patronne, denimo, gospe, padalci, vojaki in celo avtomobili. Zato so to napako urno popravili. Neki rimski časopis je sporočil, da bo tekla v bodoče borba proti komunizmu pod varstvom svetega Benedikta iz Norge, ki mu je papež dodelil dolžnost zaščitnika Zahoda.

V Argentini si vlada na vse kriplje prizadeva, da bi zatrla črnooborilnost, spekulacije in nepravilno dvigovanje cen na tržiških. V Buenos Airesu bodo ustanovili posebno sodišče, ki bo raziskovalo in kaznovalo samo prekrške zakonov o cenah in spekulacijah.

V provincijski skupščini Cordobe je vstal med razpravo o tem nekaj poslanec in terjati, da bi uvedli za vse spekulante in navijalce cen v argentinski kazenski zakonik novo kazen: Bičanje!

Američani so zdaj lahko mirni. Zdaj vedo, kaj morajo storiti, če bi prišlo do atomskega napada na njihovo državo. Direkcija civilne obrambe mesta New York je izdala naslednja navodila za tak primer:

Ce bi pol ure pred napovedanim napadom prišlo do alarma, pohitite takoj v najbližje zaklonišče.

Ce bi bilo dovolj časa za ta načrt, bi iz New Yorka evakuirali 8.609.000 meščanov. Načrt predvideva sleherno najmanjšo podrobnost.

Kajpak, za napad bi bilo treba vendarle zvedeti že nekaj dni prej! To je kaj malo

verjetno. Tudi pol ure pred napadom najbrž nihče ne bi slutil, kaj se bo pripetilo čez nekaj časa. V tem primeru pa naj bi se ogrozili Američani spomnili tegale navodila direkcije civilne obrambe:

»Ce pride do napada, ne da bi bil prej dan alarm, se takoj, ko boste opazili blisk eksplozije, vrzite na tla in se pokrijte s tistim, kar vam je ta hip najbolj pri roki.«

Morda kar z navodili direkcije civilne obrambe. Vsekakor uspešna zaščita.

V Denverju (Colorado) so pred kratkim odprli novo šolo za pilote na raketskih letalih. Šola je razpisala natečaj za sprejem 2800 pilotov. Izmed njih nameravajo izbrati tudi kandidate za prvi polet v vesolje.

Na natečaju se je prijavilo 6000 mladenčev. Skozi ostre preizkušnje fiziološkega, psihološkega in psihiatrskega značaja je prodrla samo 435 srečnejšev. Te fante so zvelj v roke statistiki in jih pregledali, premerili in preizkušili z vseh mogočih strani; od zunaj in od znotraj. In so ugotovili med drugim tole:

da so najboljšji tisti, katerih zmoglosti segajo približno enako daleč na vseh zahtevanih področjih;

da so slabšji tisti, katerih zmoglosti so

posebno sijajne na kakem posebnem področju;

...in še... in še... in da so katoličani boljše piloti kakor protestantje.

To bo poskočil kardinal Spellmann!

Tanger ni več tisto, kar je bil nekdanje mednarodno svobodno pristanišče je nameraval zdaj sestavni del Maroka. Maroška vlada skuša na vse načine zatreti umazano podzemlje tega mesta, kjer je cvetela trgovina z maščobami, s premijami, je dejstvo, da je cena teh potnih listov v tem mestu poskočila na petdeset funtov. V Londonu so ti dokumenti na črni borzi dosti cenejši...

Londonški News Chronicle poroča o tem tudi naslednje. Ponarejeni potni listi so bili ena izmed »industrije, ki je v Tangeru najbolj cvetela. A dokaz, da je v Tangeru zares nekaj spremenja, je dejstvo, da je cena teh potnih listov v tem mestu poskočila na petdeset funtov. V Londonu so ti dokumenti na črni borzi dosti cenejši...

Predsednik republike Guatemale ima svojevrstne nazore o tem, kako je treba ravnati z novinarji. To je zelo očitljivo občutil urednik krajevnega časopisa La Stampa, ki je

pred kratkim bil v Guatemali. Predsednik Ydigoras je poklical Julia Wilmansa, dopisnika ameriškega lista, k sebi, da bi ga povprašal, čemu je pisal v Timesu nekatere reči, ki niso bile najbolj prijetne za Guatemlo. Wilmans se je javil v avdicijo. Stopil je skozi vrata k predsedniku. Ta je molče vstal, stopil k njemu in mu pred dvajsetimi drugimi povabljenimi prilepil dve krepki klofuti. Nato ga je sunil k vratom in ga pospremil skozi vrata krepkim udarcem z nogo v zadnjico.

Tako je bil z brco zaključen ta državniški razgovor.

Direkcija televizije BBC je odločila, da se spikerjem, ki napovedujejo v nočnih oddajah, ni treba več oblačiti v smoking. Utemeljitev: slediti je treba duhu časa.

John Taylor, direktor modne hiše »Taylor and Cater«, ki narekuje moške mode za Britance, je protestiral: »BBC bi moral dati zgled, kako je treba obdržati dragocene tradicije.«

Spikerji pa so odgovorili na ta protest: »Da bi ohranili tradicijo, smo si vsi skupaj kupili en sam suknjič smokinga. Obekli smo ga samo takrat, ko smo nastopali pred kamero. A tudi tedaj smo imeli pod njim navadne sive hlače.«

Kaj je nameraval Hitler?

»Svetovno germansko cesarstvo«, začetek preurejanja sveta po novem — Švedska, Norveška, Nizozemska, Danska in Flandrija priključene Nemčiji — Ves svet razen Japonske in Italije v vazalnih državah — Slovane je hotel Hitler spremeniti v prave staroveške sužnje — Svojevrstni ukrepi za ohranitev in povzdigovanje najvišje, indogermanske rase

Pred kratkim sta dva nemška zgodovinarja, J. Meidecker in Johannes Läh, ki že več let proučujeta dokumente iz tajnih arhivov Hitlerjeve Nemčije, objavila načrt za ureitev sveta, ki so ga nameravali po svoji morebitni zmagi uresničiti nemški nacistični voditelji. Ta načrt, ki so ga

pripravili Hitler, Rosenberg in Göbbels, naj bi bil v grobem takle.

PIJANSKA PROSLAVA IN NEMUDOMA NA DELO

Vojna se zaključuje s popolno nemško zmago. V Berlinu traja proslava več dni. Mirovno pogodbo, ki vklepa prema-

gana ljudstva v suženjske verige, podpisujejo v Aachenu, kjer je imel prestolnico Karel Veliki. V Berlinu proglasijo Germansko svetovno cesarstvo, ki naj bi s pomočjo ubogljivih pomagačev Japonske in Italije vladalo ves svet. Nemčija si priključi Dansko, Nizozemsko, Norveško, Švedsko in Flandrijo. Svica se deli med Nemčijo, Italijo in Francijo.

Velika Britanija in Francija sta samostojni državi pod nemškim protektoratom. Hitler ustanavlja tudi vrsto fevdalnih vazalnih držav, kakor je na primer Bretanja, ki ji vlada Himmler in Burgundija, ki naj bi jo upravljal belgijski kolaboracionist Degrelle. Obe imata v Berlinu veleposlaništvo. Portugalsko, ki se imenuje Izabella, je priključila Španija. Združenim državam Amerike je prepovedano imeti vojsko, najvažnejše vladne resorje, med njimi notranje ministrstvo, pa vodijo nemški nacisti pod Rosenbergovim vodstvom. Ameriške črnce in Zide so deportirali na Madagaskar. Črnci obdelujejo zemljo, Zidje pa stanujejo v mestih, kjer smejo trgovati po mili volji — a le med seboj. Rusi postanejo sužnji v pravem pomenu besede; v tistem pomenu, ki jo je imeča v starem Egiptu in Rimu. Najprej pobijejo nekaj milijonov narodnostno in politično zavednih, ostale pa pretvorijo v nesvobodne delavce, ki morajo obdelovati veleposelstva nemških gospodarjev. Rusi, pa tudi večina drugih Slovanov, morajo ostati neizobraženi in jim je prepovedano obiskovati šole. Vse, kar smejo znati, je to, da je Berlin prestolnica Germanskega cesarstva, in šteti do sto. Vsi bodo kajpak govorili nemški.

Slovanski sužnji bodo morali graditi tudi najbolj fantastično prestolnico modernih časov. Veliki Berlin. Avenije v Berlinu, ki se zdaj imenuje Germanija, so široke sto metrov, na vsakem koraku se nad njimi razpenjajo slavoloki, vsa poslopja pa se bleščejo v marmoru in razkošju. Načrti za novo mesto in makete monumentalnih trgov in spomenikov so bile med vojno že skoraj dokončane. Mesto naj bi imelo deset milijonov prebivalcev.

Hitlerjevci pripravljajo velike spremembe tudi v navadnem človeškem življenju. Uporaba alkohola, tobaka in mesne hrane je prepovedana. Vsi se morajo zgledovati po Führerju, ki ne kadil, ne pije in ne je mesa. Vse radijske postaje sveta oddajajo samo uradni program Svetovnega germanskega cesarstva.

Ko je vse to nared, prepovedo krščansko vero in prične uvajati religijo nacionalsocializma. Vatikan pa se spremeni v Inštitut za proučevanje indogermanskega duha. Katekizem novega verstva so že napisali. Zasnovano je na nekaterih elementih Wotanovega kulta, kulta starih germanskih bogov, in na indoiranskih verstvih, »oplojenih« z Rosenbergovo in Bohrmannovo teorijo o mitu krvi.

IN OSEBNO ŽIVLJENJE?

Ze januarja 1941 so nacisti razglasili zakon, ki določa, da mora biti sleherni zakon, v katerem fizično zdravi in za oplojitev zmogni zakonski to-

variši po petih letih še nimajo otrok, razvezan. V avgustu 1942 je Himmler ukazal, naj se esesovci znajdejo, kakor vedo in znajo, a da morajo dati Nemčiji čimveč otrok čiste germanske krvi. Nekaj pozneje jim je dovolil, da prevzamejo pri vdovah svojih padlih tovarišev vlogo mož in družinskih očetov. Uzakonitev bigamije so odložili do zaključka vojne. Dvoženstvo naj bi bilo v začetku dovoljeno samo vojakom, ki so se v vojni odlikovali s kakimi izredno pomembnimi dejanji, pozneje pa bi ga po potrebi razširili tudi na druge kategorije. Prva žena v dvoženskem zakonu bo imela naziv »domina«, kar ji bo zagotovilo nekatere prednosti pred drugo.

Esesovci, ki jih ima germanska družba za višje, izbrane ljudi, bodo dobili žene, ki so »tip idealne Nemke«. V ta namen bodo ustanovili posebne internate, kjer naj bi vzgajali esesovske žene. Ko bodo te izbranke nacističnih selektorjev stare šestindvajset let, se bodo morale poročiti s tistimi esesovci, ki jih bodo določili strankini voditelji. Njihovi otroci bodo imeli naslov esesovcev, ki ustreza plemiškemu naslovu.

V Weiburgu je Himmler zgradil pravo Meko za viteze novega reda. Dela so trajala deset let, vse do leta 1944. Arhitekt Barthel je zgradil velikansko poslopje, ki je mešanica srednjeveškega dvorca, templja in vojašnice. Za »plemstvo in visoke dame« so pripravili razkošne sobane, veličanske knjižnice, obednico za šest sto oseb, dvorano za najvišje glavarje novega reda in zlatom obliko dvorano s Hitlerjevim prestolom. Osrednji kraj dvorca pa je Walhalla, krita v steni, kjer stojijo kipci dvanajstih največjih junakov Tretjega Reicha. Sredi prostora je na oltarju, do katerega vodi nekaj stopnic, plošča z velikanskim ključastim križem iz masivnega zlata. To je osrednja točka Svetovnega germanskega cesarstva, kjer opravljajo obrede ob posvetitvi visokih dostojanstvenikov.

VIZIJA BOLNEGA FANTASTA? KOLIKO JE MANJKALO?

»Vsa kitajska mladina in vsi študentje naj bodo pripravljene prijeti za orožje, če bodo skušali vojni manijaki iz ZDA vsiliti vojno LR Kitajski.«

»Predvsem pa nobene panike,« je rekel Svelj.

POSOJEVA KARIKATURA

— Kako si upate kršiti suverenost nacionalistične Kitajske? — Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

POD ŽAROMETOM

POD ŽAROMETOM HLADNOKRVNOST NA FASADI

Islandska patrolna čolna Maria Julia in Thor sta nekoga meglečnega jutra uzrla dve britanski ribiški ladji, ki sta vrgli svoje mreže ka-

kih sedem milj od islandskih obale. Islandci so izkrcali na eno izmed ladij, Northern Foam, devet moških. Devet moških je izkrcalo na eno izmed ladij, Northern Foam, devet moških. Devet moških je izkrcalo na eno izmed ladij, Northern Foam, devet moških.

Takrat pa je iz megle pridvela britanska fregata Eastborne. Devet moških je erno spustilo nazaj, na Thor. Toda Thorov kapitan jih ni hotel sprejeti, ker so Britanci »uporabili silo, da so jih spravili s svoje palube«. Tedaj pa je kapitan Eastborne sprejel je pomorščake na svojo palubo, — ne kot jeitnike, pač pa kot goste britanske admiralte.

Medtem pa se je islandski čoln Maria Julia približal drugi britanski ribski ladji, Lillegard; Islandci so se hoteli varčati na britansko plovilo. Ko pa sta se obe ladji zibali druga poleg druge, je prišlo do trčenja. Trup Lillegarda je začel ob islandski čoln in ga nevarno okrusil. Britanski, monarhi pa so za dodatna zasedila v islandski čoln vsvo kopik in zagrozili islandcem, da jih bodo pobili z vročo vodo iz ladijskega kotla.

Ko je dosegla novica o tem nevarnem porazu islandsko prestolnico Reykjavik, so se razjarili mesecni zbori pred senatom britanskega veleposlanika g. Andrewa G. Glenista. Ta Skot s patriarhalno bradico je najprej vzklicel gramoz na oglašujočo ploščo škotskih narodnih napevov, ki jih spremljajo z dudami. Ko pa to očitno ni zadostilo, se je moral umakniti iz sobe ob protektu zgrabe. Demonstracije so namreč pričeli lučati kamenje v okna. Glenist je pripomnil, da bi »fanje gotovo bolje merili, če bi znali igrati cricket, potem pa se je s svojim psom pojavil na srednjem balkonu, pogledal navzdol na množico, se počasi obrnil in odkorakal v notranjost poslopja.

S tem bi se bila demonstracija tudi končala, če bi se zaradi nje hud prepri med britansko in islandsko vlado o širini teritorialnih voda ne bil še bolj zaostril. Tudi Washington je namršil obrvi; na Islandu je vendar ključno oporišče NATO Ketiavik! Glenist je sicer dobil pohvalo za »mirno kri« v stiski. Islandci pa ne pustijo Angležem loviti ribe tako, kot bi jih morda lahko. V tistem času namreč, ko so lahko Glenisti v oporo svoji hladnokrvnosti pokazali kaj več kakor poškodovani čoln, ki ga je britanska vlada že krepko obžalovala.

REČENO PREJŠNJI TEDE

GOSPA CANGKAJSEK, soproga generalisima Cangkajska, Fermoza

»Mi lahko branimo Kvemoj sami. Ne potrebuje mo ameriškega denarja. Pa tudi to ni potrebno, da bi se Američani bojevali za nas.«

Ni potrebno.

BASKIMI, albanski časopis

Naslov nekega članka: »Dolarji za specifični socializem.«

rekoč: »Le čevlje sodi naj kopitar!« France Preseren. Apel in čevljar

MALCOLM MUGGERIDGE, britanski novinar in pisatelj

»Vprašanje razizma je mogoče rešiti le z napredovanjem življenjskega standarda, pri Afričanin, Azijcih in ostalih gospodarsko zaostalih ljudstvih, tako, da se bomo lahko vsi pomešali med sebe, se krizem ženili, če se nam bo zadelo tako, brez strahu, da bi nas to poganilo v tuji in nižji način življenja.«

»Te kolonije so sestavni del Britanskega Commonwealtha. Prispevale so k obogatitvi matične države. Zdal je naš čas in naša dolžnost, da jim vrnemo del njihovega bogastva.«

»Peoples, britanski časopis

RAZGLAS KP KITAJSKE

»Vsa kitajska mladina in vsi študentje naj bodo pripravljene prijeti za orožje, če bodo skušali vojni manijaki iz ZDA vsiliti vojno LR Kitajski.«

»Predvsem pa nobene panike,« je rekel Svelj.

— Kako si upate kršiti suverenost nacionalistične Kitajske? — Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

Vorwärts, Stuttgart

REKORDNA LETINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

dar smo se zanimali tudi za zimsko. Po izjavah na terenu, jih potrošniki ne bi smeli dražje kupovati, kot po 25—30 dinarjev. O tem, ali je ta napoved točna, pa se bomo še sami prav kmalu prepričali...

ZLATA VREDNI ZABOJI

Ko smo razdeljevali verigo kupcev in prekupevalcev jabolk in preverjali cene, smo vselej našli na hudo zapreko — embalažo. Povsod so namreč tarnali, da so predragi zaboji — in da jih pravzaprav sploh ni dovolj, posebno ne za tako letino.

Zato ni čudno, če vseh povsod delajo mi-zarji le zaboje za jabolka. Še kolarji so se oprijeli tega dela. Lovro Kraner iz Ljutomerja je kar zadovoljen:

»Ze od maja ne delam drugega kot zaboj. Celo sorošniki mi pomagajo! Doslej sem jih naredil že 17.000 po 245 do 300 dinarjev, pač po velikosti. Naročilom sem komaj kos...«

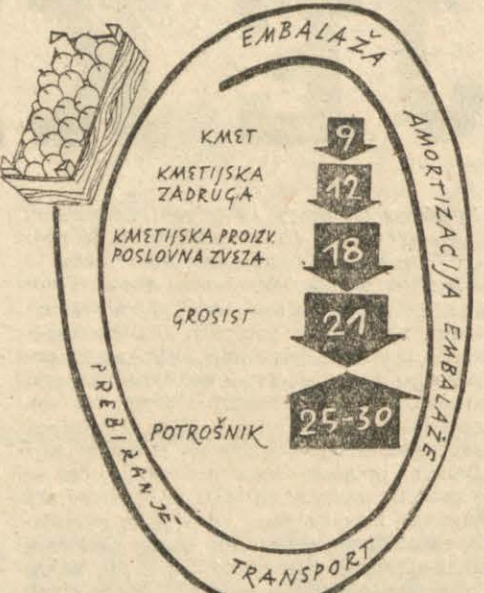
Ko smo si ogledovali solidno izdelane zaboje, se nam je komaj zdelo mogoče, da je embalaža tako vztrajna in trdovratna postavka v kalkulacijah. Kjerkoli smo se namerili pogovarjati o tem, kaj najbolj poudari jabolka, so vsi od kraja hiteli pripovedovati o amortizaciji embalaže. Toda kalkulanti so se zaman teli po prsih. Ugotovili smo namreč, da na isti zaboj zaračunavajo amortizacijo prav vsi, ki so delujejo v trgovski verigi. Od pravega lastnika, pa do tistih, ki blaga in zabojev sploh ne vidijo.

SAMO ZA FAKTURO — DVA DINARJA

Vsaka medalja ima pač dve plati. Zato smo menili, da bi bilo prav, če bi pristih-

nili še mnenju proizvajalcev. V Pavlovcih, nedaleč od Ormoža, smo se ustavili ob sadovnjaku, kjer so se jablane kar šibile od pretežkega bremena. Gospodinja Marija Kralj je s svojim sinom ravno pobirala jabolka.

»Zanašali smo se, da bomo lahko letos veliko jabolk prodali. Zdaj pa vse kaže, da še za davke ne bo. S pobiranjem jabolk smo tako zaposleni, da moramo jabolčnik prešati ponoči...«

PONEKOD NAREDI JABOLKO TAKŠEN SPREHOD SKOZI KALKULACIJO, PONEKOD PA PRECEJ DRUGAČE IN ŠE BOLJ ZAMOTANO...

Z jabolčnikom pa je takole: povsod ga prešajo, vendar je posoda največja ovira, da ga ne še več. V neki vasi, tako pripovedujejo kmetje, je neki lastnik studenca, kamor hodijo vaščani po vodo, bojdja postavil velik sod jabolčnika, da ga lahko namesto vode pije vsakdo, ki pride mimo... Kmetje ga prodajajo po 20 in tudi po 10 dinarjev bi ga lahko dobili, vendar ga nihče ne odkupuje. Medtem pa v gostinah zamenjajo s praznino...

Pot nas je vodila naprej. Ustavili smo se na železniški postaji v Ivanjokovcih, kjer so ravno nakladali industrijska jabolka za tovarno »Sabačanka« v Sabcu.

Nekaj kmetov — z vozovi prepolnimi jabolki — je razpravljalo. Jakob Keček iz vasi Desnjak je bil najbolj razborit:

»Ne gre mi v glavo, zakaj lahko zaslužijo poslovna zveza dva in več dinarjev pri kilogramu, ne da bi jabolka sploh videla. Saj jih sami pripeljem na postajo in zmečemo v vagon! Le pogledajte, kakšna jabolka so to. Natrgana so. Včeraj sem jih vozil štiri ure daleč v neko drugo zadrugo z upanjem, da jih bodo tam odkupili. Pa nič! Sedaj jih pa prodajam po štiri dinarje.«

»Jaz pa ne morem razumeti,« je pripomnil prevzemalec Magdič, »da iz Ivanjokovcev tako malo jabolk odkupijo. Ves mesec smo prodali samo štiri vagone! Ne vem, ali smo se komu zamerili ali kaj?«

REPORTERJI — TRGOVCI

Okoli poldneva sta močno razburjena in zasopljena prišla v trgovino Kmetijske zadruge v Ljutomeru kmetovalca Franc Trstenjak iz Rokadja in Marcel Zadravec iz Preske. Iz žepa značilnega, modrega predpasnika sta vzela vsak po eno lepo,

veliko, popolnoma zdravo, irgano jabolko in začela na vse načine moledovati, da bi jima zadruga odkupila njun pridelek. Toda poslovodja je skomignil z rameni:

»Kupev ni! Na žalost ne moremo pomagati. Na vse strani smo razposlali šestdeset pisemskih ponudb za jabolka, dobili pa smo le tri pozitivne odgovore...«

Ker je poslovodja kmeta poznal, ju je še povprašal, zakaj nista ponudila svojega pridelka zadrugama v Strigovi in Stročji vasi. Pač domačina zadruga. Onadva pa sta povedala, da so jima rekli, da jabolka sploh ne morejo odkupiti, ker nimajo v zadrugi dovolj zabojev. Da bi pa jabolka le nekako vnovčila, sta jih pač prišla ponuditi v Ljutomer.

Ko smo že odhajali, pa je prihitel za nami upravnik zadruga in nas takole posprosil:

JABOLČNIK JE IN GA NI

Rekordnega pridelka jabolk potrošnik ni kaj prida občutil. To pa ne bi mogli trditi za proizvajalca. Bogato letino je kmeti hudičmanu hudo občutil. V nekaterih področjih imajo kmetje takšne težave, da so hudomušneži že ugibali, če se ne bi kazalo zavarovati proti bogati letini. Sicer pa si pomagajo, kot vedo in znajo. Jabolke otresajo, ker se jim, kot trdijo, obiranje ne plača. Jabolka pokladajo prašičem, iz jabolka kuhajo zganje in stiskajo jabolčnik. In, glej ga, šmenta, jabolčni most niti ni tako slaba pijača. Marsikdo bi ga želel piti. Toda jabolčnika ni moč dobiti povsod. Zakaj ne?

Na to vprašanje nam je odgovoril tajnik republiške Gostinske zbornice Janez Jernejčič:

»Tam, kjer je jabolčnik doma, ga imajo tudi po gostinah. Drugod, zlasti v industrijskih središčih pa jabolčnika ni moč dobiti. Vzrokov je več. Predvsem je treba vedeti, da lahko od kmeta kupijo jabolčnik Kmetijske zadruge. Te pa povečini temu niso kos, saj še jabolki ne morejo odkupiti, s katerimi je postopek prepreženi. Razen tega so težave tudi s prevozom, kajti v tleh, štirih dneh izgubi jabolčnik aro in sladkobo. Skratka, most potrebuje posebno nego. Sicer pa bi bilo prav, da bi gostinska podjetja s jabolčnikom obogatila svoj asortiman. Prepričan sem, da bi tudi jabolčnik sčasoma prodrl.«

»Poprosil bi vas nekaj... Vi novinarji, ki potujete po vsej Sloveniji, ali bi bili morda tako prijazni, da bi nam, če bi tako naneslo, kjerkoli pač, prodali nekaj vagonov jabolk? — Kupev sploh ni! Pridelka pa je toliko, da ne vemo kam z njim...«

Presenečeni nad to malce nenavadno ponudbo, smo upravniku sicer obljubili, vendar je bil naš trud pozneje popolnoma zaman, ker je jabolki — kot kaže — povsod dovolj.

KOMISIJE ŠELE SAMO NA PAPIRJU?

O tem, da je pridelka povsod dovolj in da proizvajalce močno skrbi, kako bi ga

KMETJE BI ČAKALI TUDI PO VEČ UR Z NATOVORJENIMI VOZOV, ČE BI LE LAHKO PRODALI JABOLKA, TAKO KOT NA SLIKI V IVANJKOVCIH...

prodali ali predelali, so reporterji lahko slišali prav na vsakem koraku. Tudi v vseh okoliških vaseh štajerskega sadnega bazena, v Žerovcih, v Dornavi, v Brezovcih, v Botkovcih in drugod. Temu bi se morebiti dalo precej odpomoči, če bi komisije za preskrobo in ozimnico pri delavskih svetih tovarnih in večjih podjetij v Sloveniji, za ustanovitev katerih so dali pobudo sindikati, resnično že začele. Toda o njihovem delu oziroma prizadevnosti nismo mogli še ničesar razveseljivega ugotoviti. Pri vseh poslovnih zvezah, kjer smo spraševali, da se še nekon delovni kolektiv ni oglašil oziroma prošil za ponudbo jabolka. Zdi se, da bi lahko potrošnik v delavskih in industrijskih središčih dobil tudi zgodnja jabolka precej ceneje, kot pa jih mora trenutno plačevati.

ZAKLJUČKI

Reporterji so na podlagi vseh pogo-
vorov in posameznih primerov ugo-
tobili predvsem

- da je letos jabolk resnično ogromno.
- da se na letošnji odkup zgodnjega sadja nismo tako pripravili, kot bi se morali, čeprav so nekateri znani strokovnjaki že maja in junija na-

povedovali in opozarjali na rekordno letino,

- da so jabolka glede na količine odločno predraga,
- da gredo skozi preveč rok (kmet — kmetijska zadruga — kmetijska proizvodna poslovna zveza — grosist — detalist — potrošnik!),
- da prevoz ni najdražja postavka v kalkulacijah (iz Ormoža do Ljubljane stane prevoz 1,28 dinarja pri kilogramu; vagon št. 116448, z dne 5. IX. 1958),
- da je embalaža sicer resen, vendar ne neresljivi problem,
- da tudi sadno-predelovalna industrija sploh ni kos letini,
- da se iz leta v leto pri odkupu ponavljajo iste napake,
- da je mahoma postala neresljiva uganka: če je letina slaba, so cene visoke, če pa je letina rekordna kot letos, pa so cene spet visoke?

Edi Hrausky
Iztok Ausec

*S-12000 POTUJE

PRVA TRGOVINA S SAMOPOSTKEŽBO V SLOVENIJI Prvega avgusta so v Ljutomeru odprli trgovino, v kateri si stranke strešajo same. Res, dan zatem so v Kranju odprli drugo, in to je v Sloveniji vse, s tem so posteno potokli tiste organizatorje sedebnih trgovin v ostalih večjih mestih, ki še kar čenajo. Ko pride stranka v trgovino, dobi lečo košarico in si nabere po urejenih polnicah vse, kar si po-
želi. Zdaj, ko so se ljudje privadili temu nači-
nu, prav radi zahajajo v trgovino.

stianiti samo dva decil, proti cejemu avtobusu
rutiniranih pivcev?

Pa še nekaj o gostini »Pri Roziki«. V lokalu
imajo 12 miz, v dveh prostorih, ki merita skupaj
12 kvadratnih metrov. Ob dobrih dneh postavijo
na mize gostom do 150 porcij golaža, do 200 por-
cij kisle juhe, pa tudi vavpov nič manj. Letos
so imeli v mesecu juliju za 3 milijone dinarjev
prometa.

KMETIJSKA ZADRUGA
„KMETOVALEC“ LJUTOMER
REPRODUKCIJA-ODKUP

Najprej sem vprašal poslovodjo, potem pa neko stranko, kaj naj bi pomenila tista »repro-
dukcija« na tabli nad vhodom v trgovino. Oba sta bila v zadrugi.

OPOJNA KNJIŽNICA V Ptujju ima podjetje
»Slovenske Gostinske« arhiv vin, ki mu pravijo
strokovno »knjižnica«. V knjižnici imajo za vsa-
ko leto posebej vse važnejše sorte vin, od vsa-
ke po 200 buteljk. Do letos se je število arhiv-
skih steklenic pomnožilo na 22.000. Knjižnica
obstaja namreč že od leta 1917 in ima z izjemo
medvojnih let popolno zbirko. Največja vred-
nost pripisujejo 150 buteljkam vina »zlata trisa-
la« iz leta 1917, ker te sorte od takrat naprej ni več.
Lani so odprli eno steklenico, ko se je tam
mudila mednarodna komisija za ocenjevanje
vin.

S-12000 NAD SODOM VINA Moj avto-
mobilček še ni ozaljšal s pisanimi nalepkami
Grossglocknerja, iz Milana, Verona ali Pariza,
lahko pa se pohvali, da je že stal nad velikim
vinskim sodom. V Ptujju imajo namreč veliko
založno klet, speljano kar pod ulico. Preden
prehodite celo klet, imate precej opravil. V
njej je 120 sodov, od katerih držijo največji 14 ti-
soč litrov, vsi skupaj pa spravijo v svoje tre-
buhe čez 30 vagonov vina.

...IN IZPOD GRMIČKA SE VSAKEGA
Podoben pojav kot v Indiji Koromandiji sem
zasedel na vrtu bolnišnice tu niso pod grmič-
je Ormoža. Razlika je le ta, da je v Ormožu
medene poltice, pač pa pet in celo desetlitrski
»flaskoni« vina. Tako je: včasih lahko kakšen
bolnik za nekaj dni odide domov. V bližnji pre-
teklosti je nekaj možakarjev iz okolice dobilo
dopust, pa so si prinesli nekaj kapljice s seboj.
Seveda, zdravnik je slišati nočejo, da bi njihovi
pacienti pili vino. In tako so morali klenice
v ilegalno, pod grmovje, ki raste v parku okoli
bolnišnice. Pravijo, da je bilo prav zabavno
gledati, kako so ga hodili »srkati«.

SKRIVNOSTNI BUNKER V GRADU Ko
je februarja 1941 še močno disalo po vojni, so se
v gradu grofa Herbersteina v Ptujju začeli
mrzlično pripravljati za deponiranje vrednos-
nih predmetov. Izbrali so klet, ki zasedala okna.
hrkati pa vzdajali potrebne naprave za ventila-
cijo, iztolkli nov taven vhod in nato zavarovano
v zabojih, ovitih ali drugače zložili lepo vse
od pohištva, lesencev, orožja do slik, kipov,
posode itd. Prejšnja kletna vrata in za njimi
vse bogastvo so zazidali tri dni pred začetkom
vojne, pred novi zid pa nasuli veliko zalogo
krompirja. Za skrbi zaklad sta vedela razen
lastnika grofa Herbersteina in kastelana Antona
Laha le še dva delavca, ki sta pomagala pri
delih. Čeprav so imeli Nemci v gradu radijsko
odjavo postojno in se tudi drugje radi sukali
tam okoli, niso vsa štiri leta posumili, da jih
kastelan vleče za nos. Ker je bila klet prevla-
na, se je sleherni noč sprijel vanjo po skrivnem
rovu in zakuril v peči. V vsem času je požgal
več kot vagon in pol premoaga.

150 MILIJONOV DOLARJEV ZA VSE DRAGOCENOSTI V PTUJSKEM GRADU

Pred nekaj leti je komisija strokovnjakov oc-
njevala dragocene slike, pohištvo in vse drugo
opremo v Ptujskem gradu. Posamezne gobele-
ne (imajo štiri nizozemske iz XVII. stoletja in dva
francoska iz XVIII. stoletja) cenijo vsakega od
20 do 30 milijonov dinarjev. Vrednost vseh pre-
metov pa so ocenili na 150 milijonov dolarjev.

NAJVEČJI KLOPOTEC V HALOZHAN

Ima menda Janez Emeršič v Paradižu. Spusti ga
vsako leto 15. septembra. Vetrnica ima čez dva
in pol metra dolge krake.

EDINE ZRMLJE NA VETER

Slovenskih gorcih ima kmet Topolovec pri Sv.
Kungoti. Naredil si jih je po letu 1918, potem
pa obnavljal in vzdrževal, da mu še zdaj dobro
meljejo.

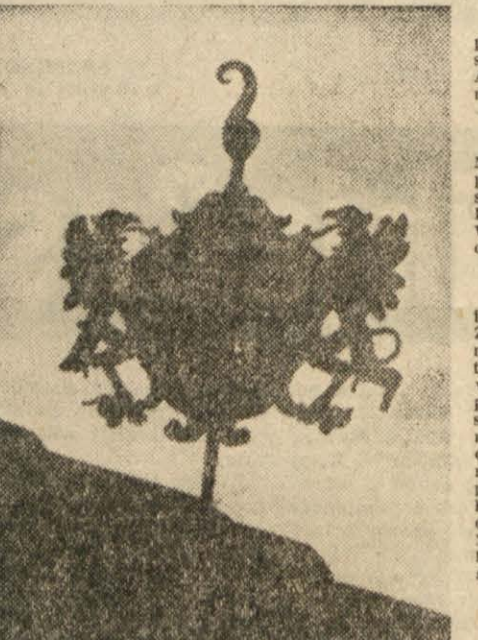
WC NA KONFERENCI V MARIBORU

Nekje na zadnjem pregledu se mi je tole pri-
petilo: spraševal sem za znanec, a nisem une
sreče. Bil je v Mariboru na neki konferenci.
Potlej sem jih poprosil, naj mi povedo, kje je
WC. »Oh, smolo imate,« so mi pojasnili. »Tudi
on je odšel v Maribor na konferenco.«

PO VEČERJI 20 HRENOVK

Sandi Pevec iz Ljutomerja je jedec, da mu zlepa ni pa-
Zena z dvema otrokoma pospravi komaj tretli-
no tega, kar on. Kadar pa je na službenem po-
tovanju, se začne zanj pravi križi. Saj mu na
vadne porejle še zdane ne zaležejo. Če mu kd-
pomaga pri plačevanju, pospravi kar štiri ko-
sila, drugega za drugim. Iz leta 1935 ima nastel
nli rekord: po dobri večerji je pospravil 10 por-
cij riža, nato pa še za stavo 20 hrenovk. To ne
nastiteno imajo v rodu. Njegov brat je pred leti
pospravil tri porejle začje pečenke. 33 trdo ku-
hanih jajc, nato v drugi gostilni še en golaž
doma pa ga je čakala še zanj primerna večerja.
Ne mislite, da sta brata kakšna debeluh! Sandi
komaj vzdržuje svojo normaino težo — 65 kilo-
gramov.

Tekst in slike: LOJZE JURČ

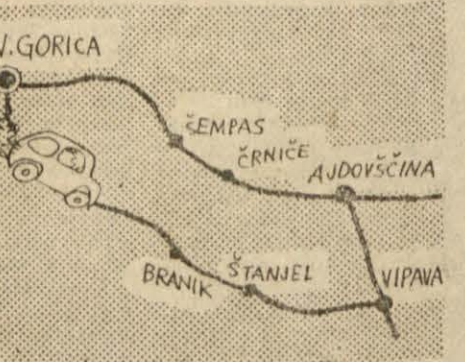

CESAR FRANC JOŽEF ORAL NIJO V PAVLOVCIH

V Pavlovcih v Pavlovcih blizu Ormoža sem
zvedel, da je nekdo mimo njihove hiše poteval
v kočiji cesar Franc Jožef. »Kot so pravili babi-
ca,« je seveda odgovoril dedka, ki je oral, nato
pa hotel sam polkusiti s plugom. Trikrat mu
je plug »ven vrgel«, nato pa je uirilen odstopil.
Je kmetovo povabilo je premočil v hlini in se je
pravilo, kar pohvali. Dolga leta so bili za go-
stoljublje Kraljevi prosti vseh davčnin, še dan-
danasnji pa spominja na cesarski obisk dvoglav
avstrijski orel na stiri Kraljeve domačije.

VILA DEDINJE V LJUTOMERU

Soter Ludvik Glavnik si je sezidal v Ljutomeru mlčno
hišico in jo imenoval »Dedinje«. Pravi, da je
več let živel v Beogradu in da mu je posebno
na Dedinju, kamor je večkrat vozil gospodinja,
zelo ugajalo. Vedno je sanjal, da bi sam imel
vilo, in če bi jo imel, bi jo tako imenoval. Pravi,
da se v svojem »Belem dvoru« prav dobro
počuti.

V SREDO IN ČETRTEK, DNE 17. IN 18.
SEPTEMBRA, BO S-12000 NA CESTI OD
AJDOVŠČINE, NOVE GORICE, PRVACINE
IN STANJELA NA SVIDEENJE!

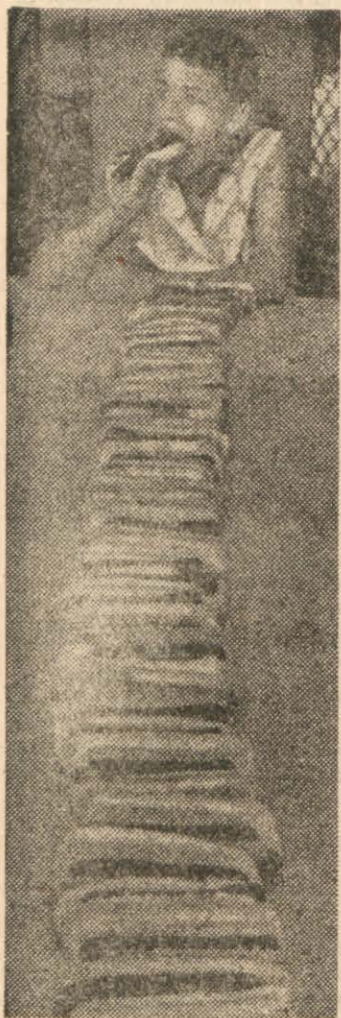

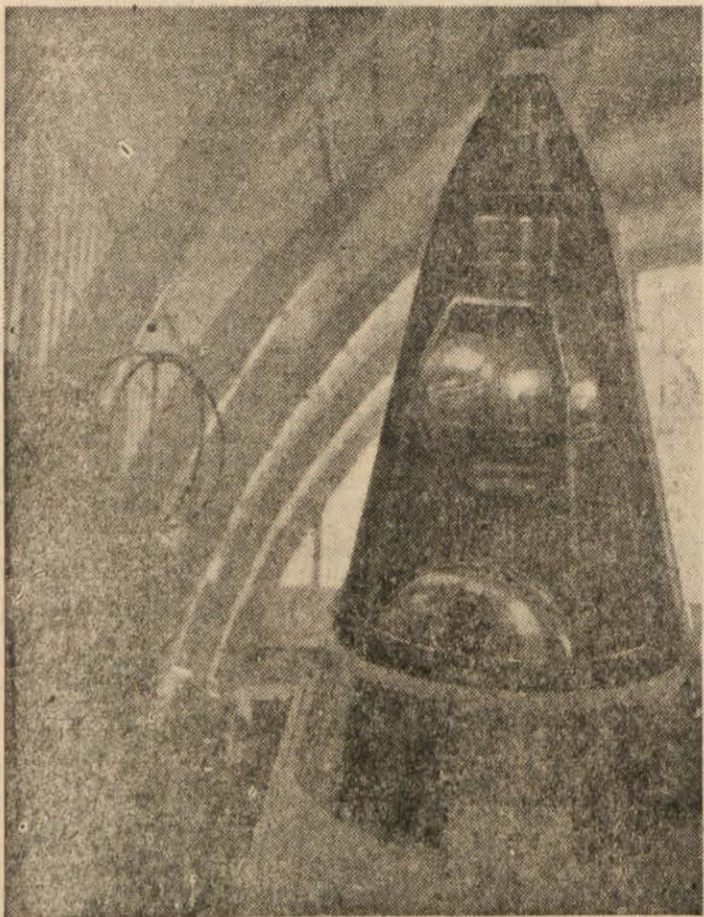

ČEZ KANAL

VSA IZČRPANA SE JE KONEC MINULEGA MESECA PO DOLGEM PLAVANJU DVIGNILA IZ VODE PRI DOVRU OB ANGLEŠKI OBALI AMERICANKA GRETA ANDERSON: V 11 URAH IN 1 MINUTI JE PREPLAVALA ROKAVSKI PRELIV IN S TEM POSTALA LETOSNJA ZMAGOVALKA TEGA PLAVALSKEGA MARATONA. ANDERSONOVA JE S SVOJIM ČASOM ZA 1 URO IN 41 MINUT IZBOLJŠALA DOSEDANJJI ŽENSKI REKORD NA TEJ PROCI. HKRATI PA JE NJEN ČAS LE 11 MINUT POD SVETOVNIM REKORDOM, KI GA JE 1950. LETA POSTAVIL EGIPČAN HASAN ABDEL REHIM. (Spodaj)

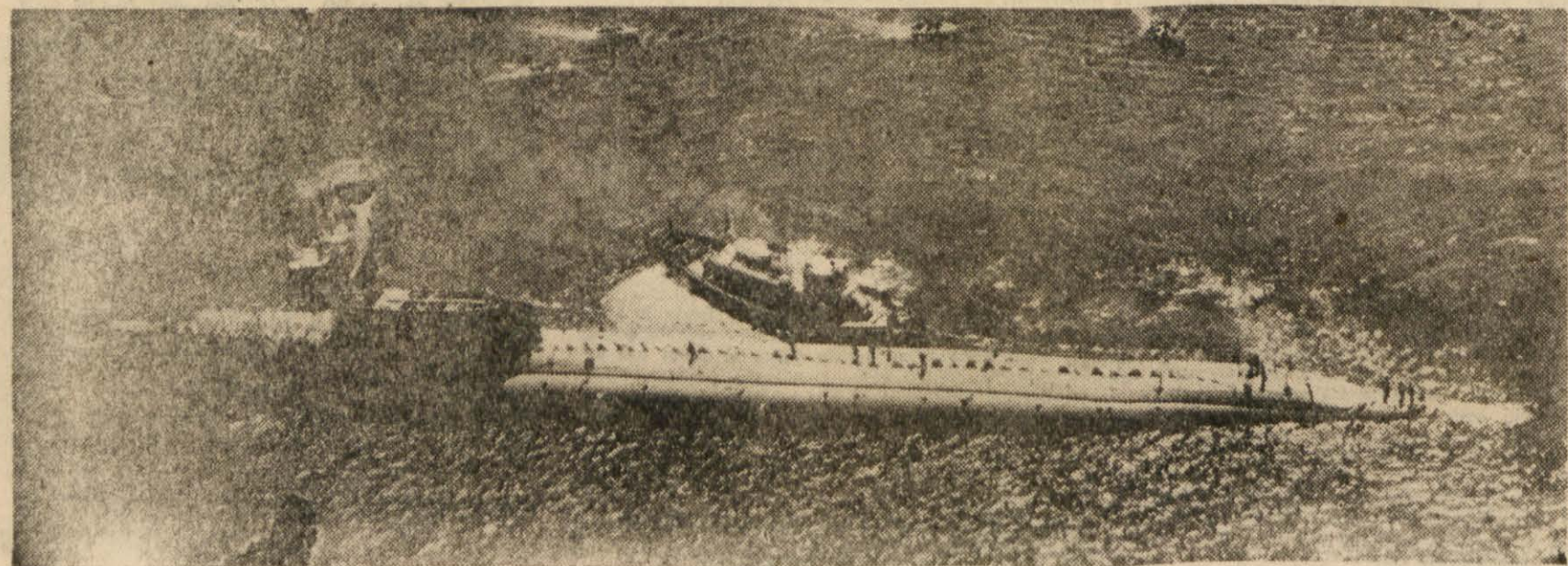

»SPUTNIKA« V ZAGREBU

LETOŠNJA ATRAKCIJA SOVJETSKEGA PAVILJONA NA ZAGREBSKEM VELESEJMU STA VSEKAKOR MODELA »SPUTNIKA I« IN »SPUTNIKA II« — UMETNIH SATELITOV, KI SO JU RUSKI ZNANSTVENIKI Z USPEHOM POSLALI OKOLI ZEMLJE. OBISKOVALCI SE POSEBNO Z ZANIMANJEM USTAVLJAJO PRED »SPUTNIKOM II«, DA BI SI OGLEDALI MAJHNO, KABINO, KI JE IZ NJE ZRLA NA NAS SVET ZNAMENITA LAJKA. (Levo)

OBRAMBA ...

V ZDA SO MINULI MESECE SPLAVILI NOVO ATOMSKO PODMORNICO, KI JE DOBILA IME »TRITON«. NOVA PODMORNICA JE DALJŠA OD VSEH DOSLEJ ZGRAJENIH. SAJ MERI DOBRIH 136 M V DOLŽINO. HKRATI PA JE »TRITON« TUDI PRVA ATOMSKA PODMORNICA, KI JO POGANJATA DVA JEDRSKA REAKTORJA. SLUŽIL NAJ BI V ZAŠČITO PRED NAPADI SOVRAZNIH ATOMSKIH PODMORNIC. OPREMLJEN PA JE S TOLIKO NAPRAVAMI, DA GA IMENUJEJO TUDI »PLAVAJOČI ELEKTRONSKI OTOK«. TEMU PRIMERNI SO BILI SEVEDA TUDI STROŠKI IZDELAVE: NOVA PODMORSKA OBRAMBA JE STAL 100 MILIJONOV DOLARJEV. (Spodaj)

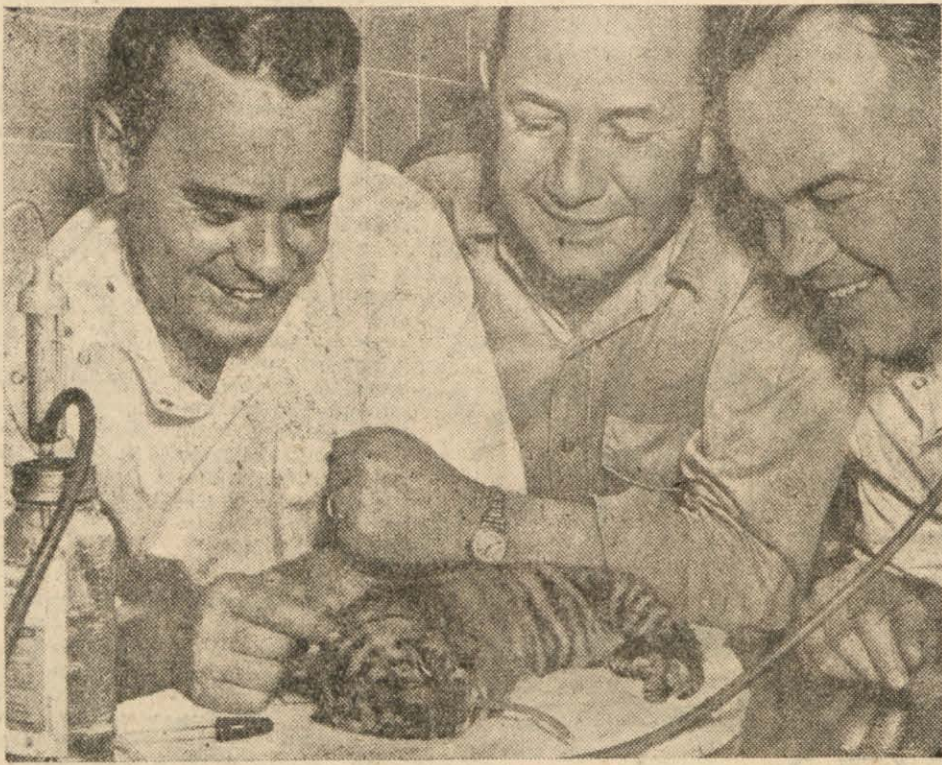

REDEK KARAMBOL

AFRISKEMU NOSOROGU, KI JE ZNAN KOT ZELO NAPADALNA ŽIVAL, SE PONAVIDI VSE ŽIVO RAJE OGNE S POTI. SAJ ZAUSTAVI DEBELOKOZCA, KI SE SOPHAJOC ZALETI KOT BRZOVLAKE, LE DOBRO POMERJEN STREL. PRED DNEVI PA JE NA GLAVNI CESTI IZ NAHROBIA V MOMBASSO NALETEL NOSOROG NA SE »NEVARNEJŠEGA« OD SEBE: PO CESTI JE Z VELIKO HITROSTJO VOZIL OSEBNI AVTOMOBIL IN — TRČIL V NOSOROGA, KI JE PRIDRVEL IZ GOSČAVEJ. NOSOROG JE KMALU POGINIL. HUDO ZDELANO PA JE BILO TUDI VOZILLO, SOTER JE BIL NA SREČO LE LAZE RANJEN. (Desno)

»MISS POŽERUHNJA«

V POPLAVI RAZNIH »MISS« VAM TOKRAT PREDSTAVLJAMO SE ENO: 10-LETNO GEORGIO PANOS, KI JE ZMAGALA NA NEDAVNEM TEKMOVANJU V HITREM »POSRAVLJANJU« HRENOVK V CHICAGU IN SO JO ZATO PROGLASILI ZA »MISS POŽERUHNJO«. NJENA ZMOGLJIVOST: SEDEM VROČIH HRENOVK S KRUKOM V PETIH MINUTAH! KAKO SICER ZADOŠTI SVOJEMU OBIKLJENEMU APETITU. NA TEKMOVANJU NI POVEDALA ... (Levo)

PO HUDI OPERACIJI

»KRUSNI OČETJE« NA SLIKI SE ZADOVOLJNO SMEHLJAJO. PA SE TUDI LAHKO! PO VEČ URAH JIM JE NAMREČ USPELO SPRAVITI NA SVET MLADEGA TIGRČKA, PRVEGA MLADIČA TIGRICE RAHNI IZ ŽIVALSKEGA VRTA V DALLASU V TEKSASU. TIGRICA SE JE TAKO AKLIMATIZIRALA V UJETNISTVU, DA MLADIČ NI MOGLA VEČ SKOTITI SAMA. NA POMOČ SO POKLICALI DVA ŽIVINOZDRAVNIKA. KI STA TIGRICO MORALA OPERIRATI. »CESARSKI REZ« JE POMAGAL IN MALI STORMY TER TIGRICA STA BILA RESENA. MEDTEM KO JE TIGRICA SE SPALA V GLOBOKI NARKOZI NA OPERACIJSKI MIZI. JE TIGRČEK PO UMETNEM DOVANJU KISIKA KMALU ZADIHAL. (Levo)

SKORAJ DVA METRA!

STATISTIKI UGOTAVLJAJO, DA POSTAJAJO LJUDE VEDNO VIŠJI. VENDAR PA SO »VELIKANKE« SE VEDNO REDKEJŠE OD »VELIKANOV«. ZA NAJVIŠJO ŽENSKO NA SVETU VELJA PAULINE JOHNSON. PLESALKA V NEKEM NEM LOKALU NA PICCADILLYJU. KI MERI KAR 1,95 M! ČEPRAV JE NJENA STREŽNICA VIŠOKA 1,70 M. SE ZDI OB PLESALKI SKORAJ PRITLIKAVKA. (Spodaj)

TT TEDENŠA TRIBUNA

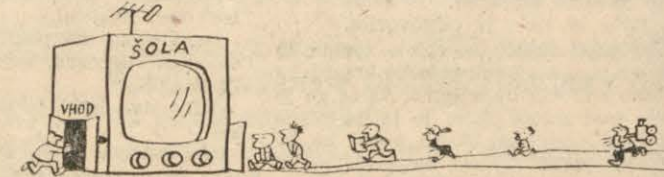
● Literarna oddaja o ciganski liriki v ljubljanskem Radiu je žela splošno občudovanje. Ali namerava kakšna založba te pesmi v odličnem prevodu Iva Minattija izdati v knjigi? Zdi se mi, da ne bi bilo napak.

Olga Jazbec, Ljubljana. Na spodbudo uredništva literarnih oddaj RTV Ljubljana, je pesnik Ivan Minatti prevedel najprej ožji izbor iz ciganske lirike — za polurno literarno oddajo, ki je bila doslej že dvakrat v radijskem sporedu. Ciganska lirika pa se je prevajalcu tako prikupila, da je nato izbor razširil in prevedel okoli 50 najlepših pesmi. Nekaj jih je doslej objavil v revijah Naša sodobnost in Obzorja, dogovarjal pa se je tudi že za knjižno izdajo s Cankarjevo založbo. Sklep o tem, ali bo založba uvrstila cigansko liriko v program svojih izdaj, še ni sprejet, najbrž pa lahko upamo, da bomo to čudovito poezijo kmalu lahko brali tudi v slovenskem prevodu. Do tedaj se lahko z njo seznanite v srbskem prevodu, ki ga je lani izdala sarajevsko založba Svetlost: RADE UHLIK — V. V. RADIČEVIĆ: CIGANSKA POEZIJA.

Mitja Mejak, urednik literarnih oddaj Radia Ljubljane. Ali obstaja šola za Radiotelevizijo in ali se je moč vanjo vpisati po končani nižji gimnaziji? Boris Poč, Gornja Radgona

Ne, take šole nimamo, niti v Sloveniji, niti v državi sploh. Tudi drugod v svetu so zelo redke. Če pa jih imajo, so to večinoma šole na zelo visoki ravni, kjer ne vzgajajo srednjega kadra, temveč visoko kvalificirane specialiste. Pri nas bi zelo težko organizirali posebno šolo, kjer naj bi usposabljali razmeroma zelo malo število kadrov, kolikor jih potrebujemo naš radio in televizija. Vsak od njih namreč predstavlja kompleksno področje z vrsto popolnoma različnih zaposlitev in poklicev v programskem, tehničnem in administrativnem sektorju. Zato se radijski in bodoči TV delavci pri nas vzgajajo v praksi, pri delu, potem, ko končajo študij na ustreznih rednih, srednjih in višjih šolah. Za programsko osebje in izvedbene kadre pridejo v poštev filozofska, pravna in ekonomska fakulteta ter igralska akademija; za tehnični personal pa elektrostrojna fakulteta, oddelek za elektrotehniko — odtok za šibke tok ter srednja tehnična in ustrezne industrijske šole.

● Zanima nas, kako bo z višino naročnine za TV (vprašanje se nanaša na članek o TV, kjer ste govorili o računu, da bi se v Sloveniji televizija lahko vzdrževala z 10-000 naročniki)?

Milan Jenko, Kranj

Kalkulacija in izračuni, ki so bili omenjeni v članku, so čisto teoretske narave in nimajo nobene praktične osnove glede višine naročnin, kakršne naj bi bile predpisane za lastnike TV sprejemnikov. To zlasti velja za začetek, oziroma za dobo eksperimentalnih oddaj, ker je praksa povsod v svetu, da v tem času ne plačujejo lastniki TV sprejemnikov nobenih naročin. Navadno takrat sprejemnike samo obdajajo z minimalno takso zaradi registracije. To bomo kmalu storili tudi pri nas. Ker pa bo eksperimentalna faza trajala pri nas najmanj leto dni, se zato vsaj za ta čas ni treba bati nikakršnih naročin.

Sicer pa so naročnine za TV sprejemnike v svetu običajno trikrat višje kot radijske, ker so stroški TV programa najmanj trikrat dražji kakor stroški radijskega programa.

● Ali bomo lahko gledali domači televizijski spored v Mežiški dolini? Kaj pa avstrijskega?

Ivan Mežnar, Mežica

Slovenija je s svojimi gorami in globoko zarezanimi dolinami zelo težaven teren za razširjanje ultrakratkih valov, ki se jih poslužujejo televizijski oddajniki. Tudi z zelo razširjeno mrežo oddajnikov ni mogoče zagotoviti dobrega sprejema vsem krajem, zlasti pa dolinam. Mežiška dolina sodi med kraje, ki so izven teoretičnega dometa oddajnikov, ki jih predvideva načrt za razširitev televizije v Sloveniji. V takšnih krajih je mogoče zagotoviti sprejem z majhnimi lokalnimi oddajniki — tako imenovanimi frekvenčnimi pretvorniki — katerih moč zadostuje za krajevno omejeno področje. Postavljajo se na bližnjih višinah, kjer je mogoče sprejem TV signala iz večjih oddajnikov.

Ni nam znano, ali se v Mežiški dolini lahko sprejema program avstrijske televizije. Zaradi narave terena bo to verjetno precej težavno.

Vse odgovore je posredoval Lado Pohar, direktor TV Ljubljana.

● Prosim pojasnilo za izraz polarisationsfilter, ki se v splošnem največ uporablja v fotografiji. Kako se ta izraz imenuje v slovenskem, srbohrvatskem, bolgarskem in romunskem jeziku?

Drago Dolžan, Celje

Pojmi: polarizacija svetlobe, polarizirana svetloba, polarizacijski filtri, polarizacijski naočniki, se menda po vsem svetu imenujejo samo s tem nazivom. Sam pojem o polarizirani svetlobi je precej mlađ (odkrite tega fizikalnega pojava pada v prvo desetletje devetnajstega stoletja), pa so vsi narodi prevzeli izraz neizpremenjen, ker se da sorazmerno težko prevesti na žive jezike. V slovensčini so tu pa tam uporabljali namesto »polarizacijski« naočniki izraz »usmerjevalni naočniki«, to so naočniki, skozi katere gledamo tridimenzionalne filme. Polarizacijski, če hočete, usmerjevalni filtri se uporabljajo v fotografiji povsod tam, kjer hočemo odstraniti nadležno odbojno svetlobo pri fotografiranju raznega pohištva, slik, izložb itd. Kovinski sijaj se s takimi filtri ne more odpraviti. Dandanašnji se polarizacijski filtri tudi s pridom uporabljajo pri snemanju v barvni fotografiji, dasi vzrok se ni povsem raziskan.

V upanju, da bo odgovor zadel v črno, vas tovariško pozdravljamo.

Vinko Bernik, direktor Fotomaterija.

● Danes se lahko vsakdo, če je količkar spreten po različnih poučnih in strokovnih berilih loti tega ali onega popravila. Učeni ljudje raznih poklicev nudijo vrsto nasvetov. Če pa se ustavi ura, naj bo budilka ali pa večja, brez katere človek ne more biti, jo moraš nesti v popravilo mojstru in čakati, pa čeprav gre samo za zamenjavo počenega peresa. Skratka, človek ne more popraviti še tako preproste okvare, ker ni o tem nikjer nič pisanega. Zakaj urarji tako čuvajo skrivnost svojega poklica?

Aljev, Potravno

Knjige o urah v nemščini izdaja založba Wilhelm Knapp Halle-Saale. Naši urarji pa, kot kaže, imajo toliko dela, da še vseh popravil ne zmorejo, kaj šele, da bi pisali knjige. Predlagam vam, da kar sami sedete k delu in se naučite popravljati ure kot samouk. Za začetek se lotite enostavnejših modelov — recimo peščenih in sončnih ur.

TEDENSKI TRIBUN

1. Najdaljša od vseh vrst kač, kar jih živi na svetu — je nestrupena, živi v južni Aziji, Afriki in Avstraliji, doseže pa od 4 do 10 m dolžine — je:

a) udav
b) piton
c) anakonda

2. Najvišje ležeča železniška proga na svetu — železnica pelje tam prek visokega gorskega venca in doseže na najvišji točki 5986 m nadmorske višine — je:

a) v Afriki (Kilimandžaro)
b) v Evropi (Mont Blanc)
c) v Peruju (La Cima)

3. Največja drevesa nasvetu — so to orjaške sekvoje, ki so zaščitene v nacionalnem parku tiste države — rastejo v:

a) Patagoniji
b) Skandinaviji
c) Kaliforniji

4. Zrak, ki obdaja našo Zemljo, ki zmes raznih plinov: kisika, dušika, ogljikovega dioksida, plemenitih plinov itd. Plin, ki ga je v tej zmesi najmanj, je:

a) ogljikov dioksid
b) radon
c) helij

5. Od vseh absolutnih svetovnih prvakov, kar jih doslej pozna zgodovina boksa, je ta najvišji naslov pripadal najdalj (11 let, 8 mesecev in 9 dni) boksaču:

a) Primo Carneri
b) Joe Louisu
c) Rocky Marcianu

6. S kovanjem je kovine moč teniti. Najbolj tenljiva od vseh kovin — iz 1 grama te kovine lahko skujejo 250 kilometrov kot las tenke žice — je:

a) zlato
b) baker
c) svinec

ATOMSKE SKRIVNOSTI

AVANTURE KAPITANA ROBLES

TISTO JUTRO SE JE ROBLES ZGLASIL V STABU ZA OBRAMBO NEKE DRŽAVE

PO MOJIM RAČUNIH PRIHAJAJO KOMETI Z NEKEGA MAJHNEGA PLANETA KI JE SE BOLJ ODALJEN OD NAS KOT PLUTON

VSE TO ME NE VZNEMIRJA, PROFESOR EDINO, KAR POTREBUJEM, JE POOBILA STILO, DA SMEM UPORABITI RAKE TO "ZERON" KI JO BO GNALA ATOMSKE ENERGIJE. S TO RAKETO SI UPAM PRITI DO PLANETA V STIRINAJSTIH DNEVIH

VEM, DA TI JE HUDO, KARIN, TODA TOKRAT NE BOŠ MOGLA Z MENOM NIČE NAMREČ NE VE ZA NAŠO POT IN ZA NAŠE NAMENE...

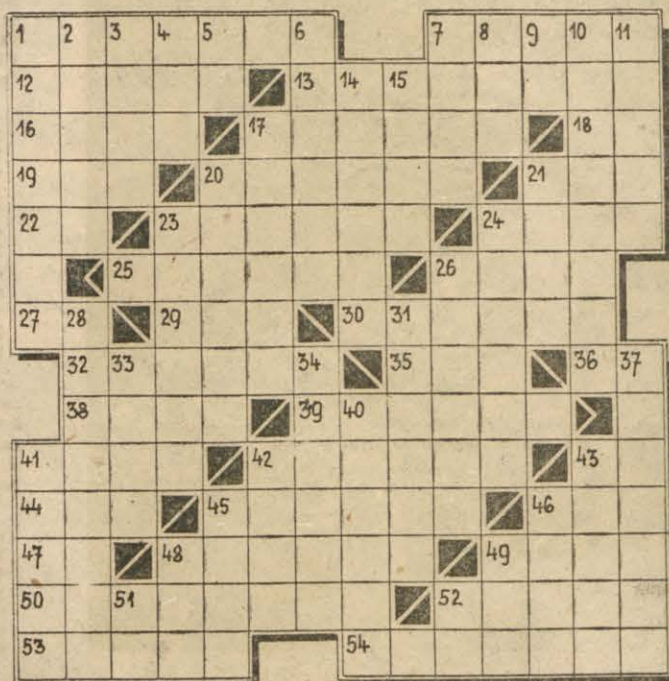

DRUGI DAN SE JE KAPITAN ROBLES ŽE ZAČEL PRIPRAVLJATI ZA NEVSAKDANJI NAČRT...

Izdaja in tiska časopisno podjetje "Slovenski poročevalci" v Ljubljani, direktor Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik Dušan Benko. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 3. (prilike), poštni predal: 19. — Telefoni: 22-224 do 23-526 interna številka 33. — Naročniški oddelki: Ljubljana, Titova cesta 5. telefon 21-112. — Naročnina: celotna 960 dinarjev, polletna 480 dinarjev, četrtletna 240 dinarjev, mesečna 80 dinarjev. — Oglašni oddelki: Ljubljana, Titova cesta 7. telefon 21-396. Številka žiro računa 600-76471. — 367. Rokopisov ne vračamo!

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. kamen lepo zelene barve, bakrova ruda, 7. pripadnik indijanskega plemena, 12. okleščki, leseni droboči, 13. razvejane veje, 16. nastrešje, streha nad odprtim ognjiščem, 17. obsejno mesto med Romunijo in Bolgarijo, 18. enaka samoglasnika, 19. makedonsko kolo, 20. judovski skrivnostni nauk, spletkarjenje, 21. oznaka za mero tovarnega prostora na ladji, 22. osebni zaimek, 23. vrsta preje, 24. izraz v glasbi, 25. šibje, lotje, 26. priprava za izdelovanje moke, 27. kazalni zaimek, 29. okrajšano žensko ime, 30. tisto, kar je treba izvršiti (množ.), 32. kuriti ogenj, 35.

hladno orožje, 36. kazalni zaimek, 38. vladarski sedež, 39. zimski športnik, 41. vrsta kovine, 42. nespremenljiv, 43. duša starih Egipčanov, 44. preddiver-

Drobne šale

TURISTIČNI PRIROČNIK

— Rad bi kupil turistični priročnik za Švico.
— Prav žal mi je, toda imamo samo staro izdajo.
— Nič hudega; če je kaj cenejši, mi ga kar dajte. Saj med tem gotovo ni zrastle nobene nove gore!

TEŽAVA

— Mama, koliko pa je v morju rib?
— Kako pa naj to vem? Kaj misliš, da delajo ribiči vsako leto inventuro?

FILATELIJA UČI

— Zelo mi je všeč, sinko; da si začel zbirati znamke. To ti bo pomagalo pri učenju zemljepisa. No, povej mi, kje je Švedska?

— Dva lista za Madžarsko!

EDINA ZELJA

— Vi pa ne boste dočakali starosti, če boste še naprej tako živeli.

VSE NAJ...

O TEM IN ONEM

● Največji planetarij na svetu je Haydenski planetarij v Central Parku v New Yorku, ki so ga zgradili 1935. leta. Njegova glavna kupola je visoka 16 metrov in ima okoli 28 metrov premera!

● Najdlje se vidi svetlobni žarek, ki ga meče žaromet z vrha Empire State Buildinga (najvišjega poslopja na svetu) v New Yorku. Ta svetlobni žarek, ki ima 450 milijonov več svetlinosti, je opaziti 125 kilometrov daleč na zemlji in skoraj 500 kilometrov daleč iz zraka. Žaromet na vrhu tega nebotalniškega stolpa postavili 21. marca 1956. leta.

● Največje jajce na svetu je znesla neka bela »Leghorn« v Vinelandu v ZDA. To jajce, ki ga je kokoš znesla 25. februarja 1956. leta, je tehtalo 434 dkg in je imelo dvojno lupino ter dvojni rumenjak.

● Naše uho je sestavljeno iz 24.000 živčnih elementov, mrežnica našega očesa pa iz približno 75 milijonov »stožcev« in »palčic«, ki so povezane z zelo finimi živčnimi vlakni in prenašajo optične slike v možgane.

● Najdražjega vpreznega konja doslej so prodali 1911. leta na Skotskem. Cena: 29.000 dolarjev!

● Dokazani rekord v nošnji jajc je dosegla neka kokoš na raziskovalni farmi v Južni Afriki (Glen Agricultural College). Ta kokoš je v 365 dneh (1944.—1945. leta) znesla kar 355 jajc.

REŠEVALCEM KAJ-KDO-KJE

Zaženjamo z novim kolom naših nagradnih slikovnih ugank »Kaj-Kdo-Kje«. Reševalci se bodo v njem seznanjali z različni »rekordi« z vseh področij. Nagrade, ki jih bo žreb tudi po tem kolu razdelil med reševalce, ostanejo iste kot doslej: vsega skupaj bo žreb razdelil za 30.000 dinarjev nagrad, in sicer prvo nagrado v znesku 10.000 dinarjev, drugo nagrado 6000 dinarjev, tretjo nagrado 4000 dinarjev in pa pet nagrad po 2000 dinarjev.

Rešitve naj nam reševalci kot vedno pošljejo šele po zaključku celega kola, t. j. vse skupaj napisane na reševalni tabeli, ki jo bomo objavili hkrati z zadnjo serijo ugank.

Krosan

PREPREČUJE GNITJE KROMPIRJA; ZATO GA NE POZABITE POSUTI, SEMENARNAH IN DROGERIJAH, ZA 300 KG KROMPIRJA GA ZADOSTUJE 1 KILOGRAM.

GOSPODINJE, zdaj pa pozor!

TOVARNA »ZLATOROG« IMA ZA VAS NOVO PRESENEČENJE — TO JE TEKOČI DETERGENT POD IMENOM »CET«

GABRIELLA PALOTTA IN GIORGIO LISTUZZI

FILMI, KI JIH BOMO GLEDALI

«STREHA» — italijanski film.

Produkcija: Titano 1936.

Scenarij: Cesare Zavattini.

Režija: Vittorio de Sica.

Igrajo: Gabriella Palotta in Giorgio Listuzzi.

Za de Sico bi lahko rekli: kjer se skriva kakšen problem, tam posname film. Zgodba njegove «Strehe», ki jo je spet oblikoval Zavattini, ta s fantazijo tako nenavadno obdareni človek, je silno preprosta, lahko bi rekli, skoraj berna. Mladoporočeni par obupno išče lasten dom; to je zelo težavno, če že ne celo popolnoma brezizgledno početje, zakaj praznih stanovanj skorajda ni, tistih, ki ga iščejo, pa je ogromno. Pomanjkanje stanovanja ju še toliko bolj prizadene, ker ne manjka samo njima, temveč tudi njunemu sorodstvu, ki imajo vsi skupaj malo stanovanjskega prostora, zato pa toliko več otrok. V skrajni stiski si zgradi mladi mož na predmestnih občinskih tleh s pomočjo svojih poklicnih tovarišev v eni noči lastno hišico. Zidava postane pravo tekmovanje s časom in policijo; če že stojijo štirje zidovi in so prekriti s streho — «Streha!» — potem tudi čuvarki javnega reda ne smeje več ukrepati. Če pa zaslišijo koga, ki na skrivaj zida, toda še ni prišel tako daleč, da bi zidavo pokril s streho, ga lahko kaznujejo, tisto pa, kar je zidal, mora podreti.

Ta zgodba ni služila de Sici kot povod za socialno obtožbo; dal nam je le ličrno reportažo o mlademu paru — z vrsto nepozabnih prizorov, v katerih se je spet izkazal kot velik pesnik. Oba mlada človeka sta svoji vlogi odigrala doživeto, z neposrednostjo in svežino amaterjev.

S. J.

MARIA SCHELL se je v Benetkah samo jezila, tako pravijo in pišejo. Novinarji so jo pričakovali namreč na letališču, s svojim možem, režiserjem Horstom Haechlerjem, in avtomobilom pa se je neopazno pripeljala vse do hotela. Konferenca je nato sicer zadovoljivo potekla, tem manj pa predstava filma «Njeno življenje». — Haechlerja sta se spet jezna odpeljala. In Benetčani so ju kar pustili...

Nad Lido se sije vroče južno sonce in ob večerih neonske obločnice še osvetlujejo razkošne restavracije, le festivalnega vzdušja ni več. XIX. mednarodni festival v Benetkah, zadnja pomembnejša letošnja filmska prireditev, je zaključena. Pred tednom dni so se filmske veličine in njihovi vneti občudovalci še zadnjič gnetli v slavnostni festivalni dvorani, kjer so razglasili in razdelili nagrade. Vsi razboriti glasovi in najzanesljivejše informacije iz zapuhov virov, seveda hudo napačne in zelo tendenciozne, so utihle. Kakor je pri takih rečeh že navada, so namreč tudi tokrat rezultati precej obrnili vsa predvidevanja. Eleganta množica ni med slavnostjo prav nič protestirala, saj se ni hotela osramotiti pred televizijskimi kamerami. Nekaj običajnih živigov in posmehovanje je končno le preglušilo spodobno ploskanje, ki sicer ni bilo namenjeno samo nagrajencem, ampak so z

Marta sport krema

Na svidenje Benetke

SOPHIA LOREN je prišla, se smehljala in zmagala. To je bilo vse. Toda pred tem je imelo neumorno festivalsko vodstvo — ki mu baje ne gre več za zvezde ampak za umetnost — dolgotrajna in mučna pogajanja z zakoncem Ponti, ko sta si ravno nabirala novih moči na francoski Rivieri. Sophia je privolila šele zadnje dni, ko se je že svetlikalo upanje na nagrado. Njena pobožnaška ameriška «Črna orhideja» (koproducent Ponti) je publiko razočarala, utegne pa spraviti Ponti za italijansko duhovščino...

njim pozdravili tudi filmske delegacije, ki so prevzele nagrade.

Letošnja filmska konkurenca ni prinesla ne velikih pretresov in ne presenečenj. Zlatega leva si je pridobil lirčni japonski film «Človek z rikšo», ki je bil med mnogimi povprečnimi filmi vendarle precejšnja izjema. Tudi nagradi znanemu angleškemu igralcu Alecu Guinnessu za glavno vlogo v filmu «Usta resnice» ni nihče oporekal.

Toliko več pa je bilo razpravljanja in protestov ob tretji uradni nagradi, za najboljšo žensko vlogo, ki jo je žirija prisodila Sofii Loren. Prav enake, če ne celo večje obete so imele za nagrado Maria Schell, Brigitte Bardot ali Jeanne Moreau. Vendar je morala žirija pri presojanju upoštevati nekatere «močne» razloge. Prvič: film «Črna orhideja» je ameriški film in Amerikanci so že lani obljubili, da bodo bojkotirali vsak festival, kjer jim ne bodo prisodili vsaj ene nagrade. Drugič: «Črna orhideja» je tudi italijanska, saj sta producent (Ponti) in glavna igralka (Sofia Loren) Italijana. Njun pobožniški film je nekakšen poskus zakonec Ponti, da bi se spravila s strogo italijansko duhovščino. V Italiji namreč še vedno nočejo priznati Pontijeve ločitve od prve žene in tako Sofia Loren legalno še vedno ni gospa Ponti. K spravi bi lahko precej pomagal beneški zlati lev.

Žirija je nato podelila še dve posebni nagradi: mlademu italijanskemu režiserju Francesco Rossiju in Francozu Louisu Malleu. S to odločitvijo je seveda precej potisnila v stran ostale filme, ki bi jih morala ob takem kriteriju ocenjevanja tudi nagraditi. Prav zato je žirija kritike podelila največje priznanje za režijo češkemu filmu «Volje pastir» in za najboljšo žensko vlogo Jeanni Moreau.

Huda kri se je precej pomirila na slavnostnem zaključnem banketu, kjer so skupaj

sedli za mizo zmagovalci in premaganci, uradna žirija in kritiki. Idilično vzdušje je poravnalo, nasprotja. Bo festival tudi drugo leto tako povprečen?

CALDWELL NA SONČNEM LIDU

ERSKINE CALDWELL, AMERIKSKI PISATELJ, JE NAPISAL ROMAN «RAZORANA GRUDA» PRED DOBRIMI PETINDVAJSETIMI LETI, KO SI JE SLUŽIL KRUH SE Z DRVARJENIEM. PRED LETOM GA JE ZLA SREČA SPELJALA NA MISEL, DA BI VLOŽIL KAK MILIJON SE V FILM S TEM FILMOM SO ODPRLI LETOSNI BENEŠKI FESTIVAL — TODA FILM SE ZDALEČ NI IZPOLNIL PRIČAKOVANJ. PREPOVEDALI PA SO GA BOJDA TUDI V MNOGIH AMERIKŠKIH MESTIH. TO SE V CALDWELLOVI GLAVNI Sicer ne bo toliko poznalo, kot bi se komu zdelo, PORAZ PA KLJUB TEMU NI BIL PRIJETEN. OBISK CELOTNE CALDWELLOVE DRUŽINE (NA SLIKI NI VSEH) V BENETKAH JE BIL TOREJ VSE PREJ KOT VESELO DOŽIVETJE.

FESTIVAL IZ REVIJ

Filmski festival v Benetkah je vsako leto zbirališče filmske elite in bogatih turistov. Letos so se delili gostje v dve kategoriji: v «veterane» in «novince». Vendar jih je bilo težko razlikovati. Potreben je majhen trik. V hotelu Excelsior so na večer otvoritve presenčili goste. Okrog devete ure so pogasili vse luči, na teraso pa je vrsta natakarjev prinesla goreče torte — sladoleda. Prizor je bil nenavaden in «novinci» so navdušeno zaploskali. Goreči sladoled pa je v Benetkah festivalna tradicija in zato so se «veterani» samo vzvišeno nasmejnili.

Razen tega pa iznajdejo vsako leto še nekaj modnih posebnosti, ki poživijo festival. Letos so povsod bili «orange-wodka», vodko, razredčeno z malce pomarančnega soka. Prav tako se ni smel noben udeleženec festivala pokazati na cesti brez rdečega nagelja v gumbnici ali sredi dekolteja — in ob štirih zjutraj so vsi naročali v nočnem baru rižoto z rakci.

Zelo važno je bilo seveda opravljanje. Letos Gine ni bilo v Benetke in so jo zato obrali do kosti. Zagotovo je obljubila, vendar si je potem premislila. V Parizu snema svoj novi film in se je zato opravičila prirediteljem, da bi morala za obisk v Benetkah plačati producentom 7 milijonov odškodnine. V Benetkah pa se je kmalu razneslo, da je glavni producent Lolla sama.

Na Lido se je prav tako že uveljavilo pravilo, da ne prideta na festival nikdar dva slavni igralci skupaj. Tako ni treba nobeni deliti evazij občudovalcev s tekmičico. Najprej je prišla Silvana Pampanini, nato je Maria Schell po nekakšnem tistem sporazumu že po enem dnevu odstopila mesto Brigitte Bardot. Njen sprejem je bil silajen, raztrgal so ji obleko, zgubila je čevlji in v hotel je prišla skozi okno. Toda Brigitte je prav tako ostala v Benetkah samo en dan, nakar si je privoščila triumfalen sprejem še Sofia Loren. Čeprav Brigitte ni mogla zasenčiti.

Letos so se dovolj nasmejali tudi spodrsljajem začetnikov. Nekaj novinar je na tiskovni konferenci zamenjal režiserja Anthonyja Mann-a s pisateljem Erskinom Caldwellom in po vsej sili hotel zvedeti, kako je pisal svoj roman, po katerem so posneli film «Razorana gruda».

Lepo ga je polomila tudi mlada Tina Louise, glavna igralka v filmu «Razorana gruda». Ze prvi večer se je udeležila sprejema v hiši bogate Amerikanke, kjer jo je nekaj fotograf zaprosil, ali jo lahko fotografira poleg «cassia» ob zadnji steni. Igralka se je začudeno ozrla: «Toliko ljudi je tukaj. Prosim, povejte mi vsaj, kakšen je!».

Mlada nemška igralka Nadia Tiller je bila središče pozornosti. Skoraj vsi so bili istega mnenja: «Kadar Nemke niso trde in lesene kakor žandarji, so tako privlačne, da se jim ni moglo ustavljati. Žal se rodijo v Nemčiji, tako dekleta samo vsakih 50 let.»

Mondeni festival se je nadaljeval s pretepom Silvana Pampanini in se zaključil s prihodom Vittoria de Sice. Prikazovali so njegova filma: nemško-italijansko koprodukcijo «Topovska serenada» in italijanski film «Baleška in dobri bog». In ubogi de Sica je bil seveda «dobri bog», ker ga Italijani uporabljajo že za vsako stvar.

GAZETARI

